

Factsheet 1 Stappenplan

Aanleg natuurspeelplaats

Wanneer de aanleg klaar is en zo vaak mogelijk als er een onderdeel klaar is, vier het! Betrek hierbij kinderen en ouders.

FASE 5 BEHEER EN ONDERHOUD

Nadat een natuurlijke speeltuin in gebruik is genomen, moet er met enige regelmaat onderhoud gepleegd worden. Houd er rekening mee dat een natuurlijke speeltuin, anders dan een gewone speeltuin, dynamisch is. Dat wil zeggen dat het de bedoeling is dat kinderen er iets mee gaan doen, hutten bouwen, graven, verzamelen. Tijdens hun spel bouwen ze op en breken ze af; de omge-

ving verandert. Dit heeft gevolgen voor het onderhoud. Het onderhoud kan opgepakt worden door de gemeente, die neemt dit dan mee in haar reguliere uitvoeringswerk. Maak wel goede afspraken met de uitvoerder, want het onderhouden van een natuurspeelplaats vergt een andere kijk op de zaak dan onderhoud van regulier groen. Het kan ook door een school, een groep vrijwilligers of een beheerder gedaan worden. Je kunt hier meer over vinden in de factsheet 'Onderhoud en beheer'. Belangrijk is dat je al in fase 2 afspraken maakt over het onderhoud, zodat je niet na de realisatie voor verassingen komt te staan.

Colofon: Deze factsheet is onderdeel van een serie factsheets over 'natuurspeelplaatsen'. De factsheets zijn opgesteld binnen het project Kind in de Natuur/Impuls Natuurlijke Speelplaatsen in Overijssel. Voor meer informatie over het project kunt u contact opnemen met Natuur en Milieu Overijssel.

© Natuur en Milieu Overijssel
Opgesteld door: Marijke Wester (tel. 038 452 0969)
Marjan Wagenaar (tel. 06 349 399 49)
www.kindindenatuur.nl
Stichting Natuur en Milieu Actief
december 2011

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

Een leeg, kaal asfaltveld. Hier begint het dromen.

Een natuurlijke speelplaats: hoe kom je daar toe? Als je 10 verschillende mensen vraagt naar hun aanpak, krijg je tien verschillende verhalen te horen. Het is dan ook niet mogelijk om een algemeen geldend stappenplan te maken. Wel is er een aantal elementen dat in de totstandkoming van veel speelplaatsen terugkomt en globaal gezien een volgorde van die elementen te benoemen.

FASE 1 HET INITIATIEF

Het idee om ergens in een dorp, stad of in het landelijk gebied een natuurlijke speelplaats aan te leggen ontstaat. Dit initiatief kan komen vanuit bewoners of ouders van schoolgaande kinderen, de directie of leerkrachten van een school, vanuit de gemeente, woningbouwcoöperaties, terreinbeherende organisaties zoals Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, een milieueducatiecentrum, enzovoorts.

Zoek partners bij je idee

Onderzoek of voldoende mensen je initiatief ondersteunen (of er draagvlak is), niet in de laatste plaats bij de mensen voor wie je het wilt doen. Ga dus praten met bewoners, ouders, leg uit waarom je een natuurlijke speelplaats wilt, voor welke leeftijdsgroep en probeer een groep mensen om je heen te verzamelen, die zich hier ook voor willen inzetten. Neem dan contact op met

de gemeente of een organisatie die voor een locatie en/of financiering kan zorgen en presenter je idee en vraag na wat de mogelijkheden zijn.

Goede voorbeelden

Ga inspiratie opdoen. Goede voorbeelden zijn te vinden in het boek 'Vrij spel voor natuur en kinderen' (Willy Leufgen en Marianne van Lier, ISBN 978 90 6224 470 6) en in de fotomap van Springzaad (te leen bij NMO) zijn inspirerende foto's te zien. Ook inspirerend is het bezoeken van een of meer bestaande natuurlijke speelplaatsen. Bij NMO zijn adressen in Overijssel op te vragen en op de website www.springzaad.nl vind je voorbeelden in heel Nederland.

FASE 2 PLANVORMING

Je hebt een aantal medestanders en veel energie en enthousiasme verzameld. Misschien heb je al een locatie op het oog, en ideeën over hoe je het wilt uitvoeren. In deze fase gaat het erom een gedegen plan op te stellen over het 'hoe'; hoe ga je komen tot je speelplaats. Door hier goed over na te denken en afspraken te maken met je partners kun je teleurstelling in de toekomst voorkomen.

- Kies een locatie. Kijk voor tips op de factsheet over locaties.
- Bepaal je doel: wat moeten kinderen er kunnen doen?
- Bepaal je doelgroep: welke kinderen - uit welke buurt, welke leeftijdsgroep - moeten er kunnen spelen?

- Bepaal je randvoorwaarden: Moet het afsluitbaar zijn of juist open, is er toezicht nodig, hoeveel mag het kosten, bij wie ligt de verantwoordelijkheid, hoe moet het beheer geregeld worden, wanneer moet het klaar zijn?
- Bepaal je wensen voor de inrichting: Doe dit zoveel mogelijk samen met de kinderen en hun ouders. Tips hiervoor vind je in de factsheet participatie.
- Toets op relevante wet- en regelgeving. Tips hiervoor vind je in de factsheet veiligheid en risico's.
- Kijk wat de mogelijkheden zijn om de aanleg en het onderhoud van de natuurlijke speelplek te financieren. Zie hiervoor de factsheet financiën en kosten.
- Stel met behulp van de antwoorden op de bovengenoemde vragen een plan van aanpak vast inclusief een begroting.

FASE 3 ONTWERPFASE

Nadat je goed in beeld hebt gekregen wat je wensen en je randvoorwaarden zijn, kan een ontwerper aan de slag. Een professioneel ontwerp bureau kan hierbij een goede hulp zijn, zie voor meer informatie de factsheet ontwerp. Afhankelijk van wat je wilt, kan een ontwerp meer of minder gedetailleerd ingevuld worden. Hoe minder gedetailleerd het ontwerp, hoe meer vrijheid de uitvoerder heeft om tijdens de uitvoering dingen aan te passen aan de omstandigheden (bijvoorbeeld de beschikbaarheid van materiaal). Sommige ontwerpers werken dan ook nauw

samen met uitvoerders. Tijdens het ontwerpproces is participatie door omwonenden en kinderen belangrijk.

Verstrek een opdracht aan een professionele ontwerper. Bespreek met de ontwerper op welke manier kinderen en omwonenden kunnen participeren. Afhankelijk van je plannen is het misschien noodzakelijk om ook anderen in te schakelen die de participatie kunnen organiseren. Stel gezamenlijk het ontwerp vast en leg het voor aan een aangewezen keuringsinstantie voor je met de uitvoering begint. In dit stadium zijn aanpassingen nog makkelijk te maken.

FASE 4 UITVOERINGSFASE

Je hebt een ontwerp vastgesteld, je weet hoe het eruit gaat zien en nu kan het gemaakt worden: tijd voor uitvoering. Afhankelijk van je type ontwerp moeten er in deze fase nog wel beslissingen worden genomen. In de uitvoering kunnen vrijwilligers vaak ook veel werk verzetten. Dit is niet alleen van belang omdat het goedkoper is, maar ook voor de betrokkenheid.

Kijk welke werkzaamheden door vrijwilligers gedaan kunnen worden en waarvoor vaklieden nodig zijn (NB Soms zitten er onder de ouders ook vaklieden, schakel die vooral in!) Plan voor het vrijwilligerswerk speciale werkdagen en maak hier een feestje van. Bespreek met de uitvoerder op welke manier kinderen en omwonenden kunnen meewerken.

Er zit een uil in het hout!